

KARTA CZĘŚCI POŁUDNIOWEJ KRAJÓW POLSKICH W CESARSTWIE ROSYJSKIEM.

Rys statystyczny.

Część południowa krain polskich w cesarstwie rosyjskiem, obejmuje (według granic 1772) trzy gubernie: Wołyńską, Podolską i Kijowską, czyli cztery województwa małopolskie: Wołyńskie, Podolskie, Bracławskie i Kijowskie, bez miasta Kijowa z okolicami. W dawniejszych wiekach należały, również w tej stronie, do Polski kraje po za Dnieprem i ku morzu Czarnemu położone a stanowiące teraz gubernie: Czernuchowską, Charkowską, Półtawską, Katarzynośląską i Chersońską; zwalają się te ziemie Siewierszczyzną, Ukrainą, Dzikim Polem. — Mołdawia czyli Multany (z Bessarabią) i Wołoszycana były gospodarstwami czyli województwami holdyującymi Polsce aż do 1621.

Trzymając się granic 1772, w trzech powyższych guberniach znajdujemy 2447 mil kwadratowych przestrzeni i około 4,320,000 mieszkańców. Połec jest najzamożniejszą w ludność; przypada tu bowiem na milę kwadratową 2600 mieszkańców; liczba zaś pośrednia w innych ziem polskich nie przekroczy 1550 dusz na m.k. Ludność ta składa się ze szlachty i mieszczan, ogólnie Polaków i katolików; włościan Rusinów, greckiego wyznania; Mołdawian, Ormian i Starozakonnych. Ci ostatni najlichnější na Wołyniu, głównie ich niedługo jest w Boryczewie. — Prawa obywatelskie i urządzenia takie same jak w północnej części.

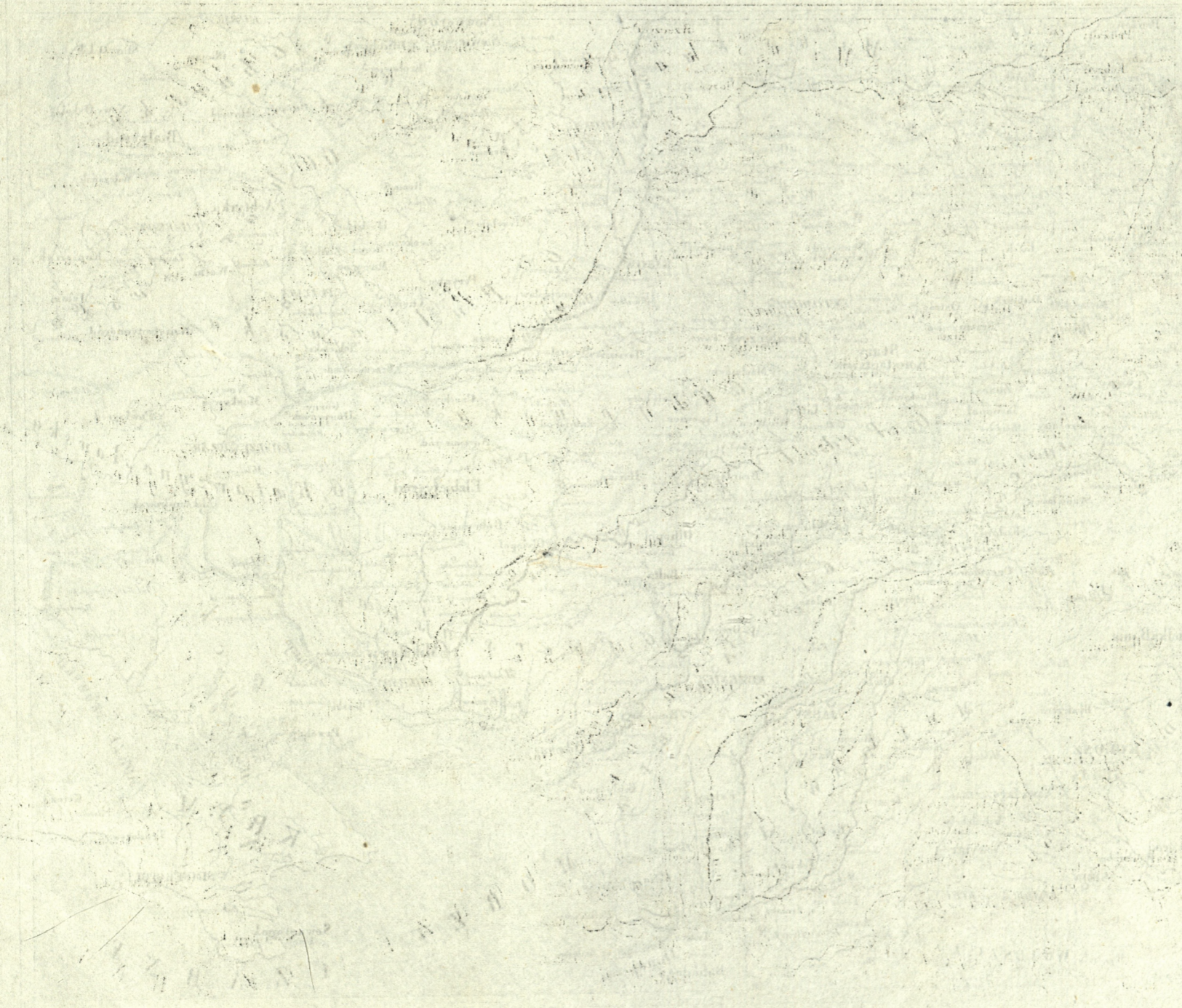
Powierzchnia kraju jest urozmaicona, gór jednak niema. Tak zwane Góry Miodoborskie uważane są przez geologów za płaskowzgórze, w którym sobie bystre wody powyrzucały łozyska. Na północy Wołynia kraj jest niski, bagnisty; na wschód, po nad Dnieprem, poprzeczany szerokimi parowami, gdzie mieszkańcy mają siadłiska. Podolskie płaskowzgórze zniżą się ku morzu; granicę jego początkowo jest twarde, skaliste. Ziemia ogólnie żyzna, urodzaj wielki.

Dniepr jest największą rzeką w tej części ziemi, uchodzi do morza łanem płytkim. Porobów czyli ślad jest dwaście, między Katarzynoślaniem i Aleksandrowskiem. Dniepr przybywa z północy; największym jego napływnikiem jest Prypeć, przebiegająca ogromną bagną pińską rozległą od Brześcia do Dniepru, między Latwą i Wołyniem. Największemi napływnikami Wołynia są Stry i Horuń z Słuczem. Dniestr przybiega z południa, spławny od Zaleszczyk; z Podola zabiera kilka drobnych rzek; pod Jampolem sterowają skały i tamują się głębo w czasie wód niskich. Pod tej rzeki jest bystry i utrudnia pław w górę od morza. Boh, wybiegający ze wzgórz na zachód Płoskirowa, ma łozę granitową aż do Aleksandrowski, spławny jest na mil 20 przed ujściem; nosi statki wojenne.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100

KARTA CZEŚCI POŁUDNIOWEJ KRÓLEWSTWA POLSKIEGO W OKRĘGU WARSZAWSKIM

M II 135
nr. inw.: 804

BIBLIOTEKA KÓRNICKA
804 M II. 135